

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคไทยมหารัฐ

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องว่า

ข้อ ๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อ พรรคไทยมหารัฐ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๕/๒๕๕๓ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ พรรคไทยมหารัฐ จึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นมากกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคไทยมหารัฐ จัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ

ข้อ ๓ เมื่อเลยกำหนดเวลาที่พรรคไทยมหารัฐต้องจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ผ่านมา และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ปรากฏว่าพรรคไทยมหารัฐไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบ

พรรคไทยมหารัฐ ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยมหารัฐตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายคณิน บุญสุวรรณ หัวหน้าพรรคไทยมหารัฐ (ผู้ถูกร้อง) ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

๑. คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยมหารัฐ นั้น ถือเป็นการลงโทษพรรคการเมืองที่เกินกว่าเหตุ ขัดต่อหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนระบบพรรคการเมืองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ และมาตรา ๖๓ ทั้งยังไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๘ (๑) และ (๒)

๒. พรรคไทยมหารัฐได้รับจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ไม่เคยดำเนินการใดที่เป็นปฏิปักษ์ต่อหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมองไม่เห็นเหตุที่จะนำไปอ้างในการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทยมหารัฐได้

๓. กรณีการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ อันเป็นความผิดตามที่ผู้ร้องอ้าง นั้น ผู้ถูกร้องในฐานะหัวหน้าพรรคหรือแม้แต่เจ้าหน้าที่พรรคไม่เคยได้รับหนังสือเตือน ในทางกลับกัน เมื่อเจ้าหน้าที่พรรคได้ติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่ของ กกต. ก็ได้รับคำตอบว่า พรรคไทยมหารัฐได้รับการจัดตั้ง (ในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓) ยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน แม้แต่รองผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ (นายสุเทพ พรหมवास) ก็ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องนี้ ทั้งยังแนะนำให้พรรค ฯ ยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคเมื่อพ้นกำหนดเวลาไปแล้ว ทั้งๆ ที่ข้อเท็จจริง รายงานดังกล่าว พรรค ฯ ได้จัดทำไว้เกือบจะเสร็จสมบูรณ์แล้ว ประมาณปลายเดือนมกราคม ๒๕๕๔ และในการประชุมใหญ่สามัญของพรรค เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ ยังได้มีการรับรองรายงานดังกล่าวด้วย เพียงแต่ไม่ได้จัดส่งให้ผู้ร้อง เนื่องจากความเข้าใจดังกล่าวข้างต้น ต่อมาเมื่อได้รับคำแนะนำจากนายสุเทพ พรหมवास ประกอบกับเจ้าหน้าที่คนหนึ่งของ กกต. โทรศัพท์แจ้งแก่เจ้าหน้าที่พรรค ขณะอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ให้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรค ต่อ กกต. พรรค ฯ จึงได้จัดทำรายงาน ฯ ให้สมบูรณ์ และส่งให้ กกต. เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔

๔. การที่ผู้ร้องเสนอขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยมหารัฐ นั้น จะมีผลทำให้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคทุกคนหมดอนาคตที่จะไปจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองอื่น น่าจะขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ ซึ่งบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน ในขณะที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๘ (๑) เปิดโอกาสให้บุคคลตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปมีสิทธิจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมทั้งมาตรา ๖๓ ก็เกือบจะปิดกั้นการลงโทษพรรคการเมืองโดยการสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

๕. นับแต่ได้ยื่นขอจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเป็นต้นมาพรรคไทยมหารัฐได้ดำเนินการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและกฎหมายมาตลอด ได้จัดตั้งสาขาพรรคครบสี่ภาคตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ได้จัดส่งงบการเงินและการยื่นแสดงรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

อีกทั้งยังมีโครงการทางการเมืองอีกหลายโครงการที่พรรค ฯ กำลังจะดำเนินการ เพื่อสนองแนวทางปฏิรูปการเมืองตามรัฐธรรมนูญ หากพรรค ฯ ต้องถูกยุบ จะไม่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายใด

๖. ความล่าช้าในการส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรค ไม่อาจโทษว่าเป็นความผิดของพรรค แต่ฝ่ายเดียว เพราะเจ้าหน้าที่ของ กกต. เป็นผู้ให้คำแนะนำและตีความมาตรา ๓๕ ในทำนองว่า พรรคไทยมหารัฐเพิ่งได้รับการจัดตั้งเรียบร้อยภายหลังจากที่ได้จัดตั้งสาขาพรรคครบสี่ภาคคือประมาณกลางเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งไม่ถึง ๕๐ วัน เมื่อนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน จึงได้รับการยกเว้นไม่ต้องส่งรายงาน ฯ แต่ในที่สุดพรรค ฯ ก็ได้ตัดสินใจส่งรายงาน ฯ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔

๗. เนื่องจากบทลงโทษกรณีกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕ นั้น ค่อนข้างรุนแรงมาก คือมีทั้งสั่งให้ยุบพรรค ห้ามมิให้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคไปจัดตั้งพรรคใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคอื่น รวมทั้งหัวหน้าพรรคถูกปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทด้วย กกต. จึงควรออกระเบียบและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ไว้ด้วย เพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติ เพิกเฉย ละเว้นหรือถ่วงถ่วงพรรคการเมืองเล็ก ๆ ได้

๘. จากคำให้การของพยานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่พรรค จำนวน ๓ คน รวมทั้งเอกสาร รายงานผลการดำเนินการที่เสนอต่อที่ประชุมใหญ่สามัญ เพื่อพิจารณารับรอง เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ เห็นได้ว่า พรรคไทยมหารัฐมิได้นิ่งนอนใจในการจะปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และได้ใช้ความพยายามแล้วในอันที่จะได้รับทราบความชัดเจนของข้อกำหนด จึงถือว่า พรรค ฯ ขาดเจตนาในการกระทำความผิด เนื่องจากไม่มีเหตุจงใจใด ๆ ที่จะสั่งให้พรรค ฯ ต้องกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕ ได้

๙. ด้วยเหตุที่ความตอนท้ายของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ระบุว่า พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ไม่ต้องส่งรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีที่ผ่านมา ทำให้เจ้าหน้าที่ของพรรคเข้าใจว่า พรรคไทยมหารัฐซึ่งเพิ่งจัดตั้งสาขาพรรคครบสี่ภาคตามกฎหมาย เมื่อประมาณกลางเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ ได้รับการยกเว้นด้วย ซึ่งตรงกับความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ กกต. บางคนที่ยืนยันกับเจ้าหน้าที่ของพรรคว่า พรรคไทยมหารัฐไม่ได้อยู่ในบัญชีรายชื่อพรรคที่ต้องส่งรายงาน ฯ

๑๐. ผู้ถูกร้อง เพิ่งสมัครเป็นสมาชิกพรรคไทยมหารัฐ และได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าพรรค เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ หลังจากนั้นก็ต้องรับภาระหนัก ในการอำนวยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะพรรคได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทั้งแบบบัญชีรายชื่อ และแบบแบ่งเขต ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด รวมกันเกือบ ๑๐๐ คน จึงเป็นการจุกจุกและสับสน ประกอบกับกรรมการบริหารพรรคคนอื่น ๆ และเจ้าหน้าที่ของพรรคยังไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ กว่าจะทราบแน่ชัดว่า พรรค ฯ

มีหน้าที่ต้องส่งรายงาน ฯ ก็เกินกำหนดเวลาที่จะต้องส่งแล้ว ทั้ง ๆ ที่ข้อเท็จจริงรายงานดังกล่าวมีอยู่แล้ว แต่ยังไม่ส่งด้วยความเข้าใจผิดดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

ผู้ถูกร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้อง เพราะพรรคผู้ถูกร้องไม่มีเจตนากระทำผิดกฎหมายตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง

นายทะเบียนพรรคการเมืองชี้แจงเพิ่มเติมว่า

ข้อ ๑ ประเด็นที่อ้างว่าการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค เป็นการลงโทษเกินกว่าเหตุ นั้น เป็นการดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

ข้อ ๒ ประเด็นที่อ้างว่าไม่เคยได้รับหนังสือแจ้งเตือนหรือให้ชี้แจงก่อนนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ปฏิบัติงานเพื่อให้พรรคการเมืองดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองเป็นขั้นตอนโดยลำดับดังนี้

(๑) ในชั้นจัดตั้งพรรคการเมือง เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยมหารัฐไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ แล้วได้แจ้งให้พรรคไทยมหารัฐทราบและจัดส่งคู่มือการปฏิบัติงานของพรรคการเมือง เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงาน ซึ่งในคู่มือดังกล่าวมีวิธีการในการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง พร้อมทั้งบทกำหนดโทษไว้ อย่างชัดเจน

(๒) ในการควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามกฎหมายและได้คำนึงถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติของกฎหมายว่ามีความจำเป็น และสำคัญยิ่งต่อการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง เนื่องจากมีบทกำหนดโทษทางอาญารวมถึงการยุบพรรคด้วย จึงได้จัดให้มีโครงการต่างๆ เพื่อให้คำแนะนำ และพัฒนาบุคลากรของพรรคการเมืองเป็นประจำ ทุกปี โดยจัดสัมมนา ฝึกอบรม และพบปะกับบุคคลของพรรคการเมืองอย่างสม่ำเสมอ เช่น การประชุม ผู้อำนวยการพรรคการเมืองประจำทุกๆ ๒ หรือ ๓ เดือน การสัมมนาผู้บริหารพรรคการเมือง การสัมมนาเชิงปฏิบัติการสาขาพรรคการเมือง การจัดทำวารสารพรรคการเมืองสัมพันธ์ คู่มือปฏิบัติงาน รวมทั้ง การให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองต่างๆ ทางโทรศัพท์และผู้ติดต่องานที่สำนักงานหรือทางโทรศัพท์อยู่เป็นประจำ

(๓) ในคราวประชุมผู้อำนวยการพรรคการเมือง ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ที่อาคารชินวัตร ๓ โดยมีพรรคไทยรักไทยเป็นเจ้าภาพในการจัดการในวาระที่ ๓.๗ ได้มีการแจ้งเตือนให้ที่ประชุมทราบว่า พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นไม่น้อยกว่า ๕๐ วันนับถึงสิ้นปีปฏิทิน

หัวหน้าพรรคการเมืองจะต้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) กฎหมายพรรคการเมือง มาตรา ๓๕ ได้บัญญัติไว้ชัดเจนให้ยกเว้นสำหรับพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ข้อเท็จจริงพรรคไทยมหารัฐได้รับจดแจ้งการจัดตั้งในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ดังนั้น จะอ้างตามความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พรรคไทยมหารัฐซึ่งตีความว่าได้รับจัดตั้งในวันที่มีสาขาครบ ๔ ภาค ตามมาตรา ๒๕ คือ วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ ย่อมขัดกับกฎหมายเพราะเป็นคนละกรณีและคนละขั้นตอนกล่าวคือ เป็นกำหนดระยะเวลาให้พรรคการเมืองดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกและสาขาพรรคการเมืองภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันรับจดแจ้งการจัดตั้ง ซึ่งหากไม่ดำเนินการก็เป็นเหตุให้ยุบพรรคอีกเหตุหนึ่ง ประกอบกับในระหว่างการสัมมนาผู้บริหารพรรคการเมือง ในวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๔ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองแล้ว เจ้าหน้าที่พรรคไทยมหารัฐได้สอบถาม นายสุเทพ พรหมวาส ในเรื่องดังกล่าว จึงได้ชี้แจงให้เจ้าหน้าที่พรรคเข้าใจทำให้พรรคส่งรายงานการดำเนินกิจการต่อนายทะเบียน แต่จากการตรวจสอบเอกสารรายงานการดำเนินกิจการของพรรคไทยมหารัฐ ซึ่งลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ มีข้อสังเกตว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเอกสารดังกล่าวในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ หลังจากวันจัดทำรายงานถึงเดือนเศษ

(๕) กรณีที่อ้างว่า ได้ติดต่อกับนางสาวนภสร กนกเชียรธนา พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าพรรคไทยมหารัฐไม่มีชื่อในบัญชีที่ต้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๕ นั้น ในกรณีนี้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงสิ้นปีปฏิทินซึ่งพรรคการเมืองจะปฏิเสธว่าไม่รู้เพื่อปิดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองไม่ได้

(๖) กรณีที่อ้างว่านายแสวง บุญมี ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการสนับสนุนและพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ออกไปตรวจทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองแล้วไม่ได้แนะนำในเรื่องนี้ นั้น การตรวจติดตามงานดังกล่าวเป็นการติดตามการจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง

และการรับสมัครสมาชิกพรรค ตามมาตรา ๓๕ ซึ่งเป็นคนละกรณีกับรายงานการดำเนินการ และเจ้าหน้าที่พรรคไม่ได้ปรึกษาหารือหรือสอบถามปัญหาเกี่ยวกับกรณีตามมาตรา ๓๕

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๓๕ “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิเคราะห์แล้ว นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องว่า พรรคไทยมหารัฐ ผู้ถูกร้อง มิได้จัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งจะต้องยื่นต่อผู้ร้องภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องมิได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ จึงมีเหตุให้ต้องยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ผู้ถูกร้องชี้แจงยอมรับว่าผู้ถูกร้องมิได้ยื่นรายงานการดำเนินการของพรรคต่อผู้ร้องภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ จริง เพราะเข้าใจว่า พรรคไทยมหารัฐจัดตั้งขึ้นจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ยังไม่ครบเก้าสิบวัน จึงไม่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามมาตรา ๓๕

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคไทยมหารัฐมิได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคไทยมหารัฐในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ยื่นต่อผู้ร้องภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ จริง ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่าพรรคไทยมหารัฐจัดตั้งขึ้นจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ครบเก้าสิบวันหรือไม่

พิจารณาแล้วนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ซึ่งเมื่อนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นเวลามากกว่าเก้าสิบวัน พรรคไทยมหารัฐจึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า เข้าใจว่าวันจัดตั้งพรรค คือ วันที่พรรคได้จัดตั้งสาขาพรรคครบสี่ภาค และวันที่พรรคไทยมหารัฐได้จัดตั้งสาขาพรรคครบสี่ภาค คือวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเมื่อนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงยังไม่ครบเก้าสิบวันไม่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคไทยมหารัฐยื่นต่อนายทะเบียนภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นการเข้าใจของผู้ถูกร้องที่ไม่ถูกต้องไม่อาจยกขึ้นอ้างเพื่อให้พ้นจากความรับผิดชอบตามกฎหมายได้ และการที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าผู้ร้องไม่เคยมีหนังสือเตือนให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคนั้น เป็นเรื่องและผู้ถูกร้องจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายไม่ใช่หน้าที่ของนายทะเบียนจะต้องเตือนหรือแจ้งให้ปฏิบัติ ผู้ถูกร้องไม่อาจยกขึ้นอ้างได้เช่นกัน

เมื่อพรรคไทยมหารัฐจัดตั้งขึ้นนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน จึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคไทยมหารัฐในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาแจ้งต่อนายทะเบียน แต่พรรคไทยมหารัฐ มิได้จัดทำรายงานดังกล่าว พรรคไทยมหารัฐจึงมิได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ มีเหตุให้ต้องยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคไทยมหารัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ